

## НАВОКОЛО ЗАЛІЗНИЧОГО ШЛЯХУ ВИДНО ВОГНІ І ГРІЗНІ ОБЛИЧЧЯ БЕЗРОБІТНИХ

Кокрен, Онт.

Кокрен — це величезне містечко. В йому ще не було стільки безробітних, що зараз. Понад 2,000 безробітних зібралися сюди, думали дістати тут працю при будові електричної станції. Оті безробітні виглядають страшно. Наче-б їх щойно випустили з тюрми. Чорні, виснажені голодом, обдерті, ходять великими гуртами по вулицях містечка. В кожного з їх на думці одне: праця й праця. Та чим далі, думаю, що те слово прийде счеркнуте азі слівари, бо немає праці, не потрібні й назви.

Буржуазна "цивілізація і культура" допровадили наряд до кочового, півдикого життя. Павло Кокрен, по корчах, повно безробітних. Вже здалеки виглядає, наче б тут осадився якийсь військовий загін. Надворі робітники дивують і по-чують. Лише частини по-одному, по-два снуються по місті й вижебрують пару центів на хліб і тим діляться з товаришами.

По усій залізній, що тягнеться до 70 миль, від Кокрен по Фрей-аерделі дивлять й ногами йдуть безробітні. Скрізь по боках залізничного шляху видно вогні й грізні обличчя робітників. Буває, що хтось і дистанцію працює в отих "гаданах", то чорно працює за отих 25 центів на годину і що хвилини готовий платити життям чи каліцтвом.

Нещодавно відвідали нас

представники робітничих організацій. Вони склали мітинг, на якому було понад 300 робітників. Промовці пояснили причини отих злиднів, що їх переживають зараз робітники, назвали на сучасний стан економічної кризи й визвольні класові бої по усіх країнах капіталістичного світу. Вони кликали присутніх робітників ставати в бойові лави робітничих організацій і однопліччям фронтом йти боротьбою проти визискувачів.

Після промов вибрали делегацію від безробітних. Ота делегація вдалася до "батьків" міста, щоб предложити їм домагаючись безробітних. Пішла делегація до ситі гол. Там сказали делегації, що місто не може допомогти безробітним, бо воно дуже бідне, має великі борги, а прибутків ніяких. По-радили безробітним йти до більших міст, а там хай з ними роблять, що захочуть.

Отакі відповіді дали радні міста безробітним. Відповіді, які тільки підтверджують, що безробітні не можуть нічого сподіватися від панів, коли чекають, що їх полекши у своїйому житті. Міська рада своєю відповіддю показала безробітним, що для їх шлях є один: пристати до революційного фронту і боротьбою заставити панів дати працю безробітним або повне втримання. Не просьбою та "прійдіте поклоніться", а гаслом: віддайте награне!

Лопушанський.

## ЩОДНЯ ІДУТЬ РОБІТНИКИ ТЯГАРОВИМИ ПОЇЗДАМИ З ОДНОГО МІСЦЯ В ДРУГЕ

Гаргрейв, Ман.

Немає такого дня, щоб робітники не йшли тягаровими поїздами. Майже кожний день можна бачити, як сотні робітників йдуть в один бік, місто від міста, а думкою, може б дістануть працю, щоб хоч заробити на кавалок хліба. Але даремно їхня надія, бо за пару днів ті самі робітники йдуть назад в те місце, відки виїхали.

І доки будуть робітники так шукати праці і поневірятися в капіталістичних країнах?

Доти, поки всі не зєднаються в робітничу революційну організацію, що бореться тільки за робітничі інтереси, яка навчаче робітників, що в капіталістичних країнах є дві класи: пануюча і робітничая. Панівна класа визискує нас на кожнім кро-

ці і з молодих літ тягне з нас жили і не нашу кров. Коли робітник вже не зможе виконати праці, як капіталістична класа вимагає, тоді його викидають на брук, як непотрібне знаряддя. Викидають, щоб гинув з голоду.

Тому, коли ми бачимо, як пануюча класа визискує робітничу класу, кожний чесний робітник повинен належати до робітничих організацій КПК, КРОЛ, ТУРФДІМ і трейд-юні, бо тільки робітничая організація пір проведом КПК бореться за таку систему, щоб на світі не було визискувачів, а щоб всі працювали й заробляли на своє життя. Так само, як в Радянському Союзі робітники і селяни прогнали всіх визискувачів і неробів та встановили: хто не робить, хай не їсть.

Р. В.

## НЕМА ГРОШЕЙ, НЕМА ХЛІБА — ВІДПОВІЛИ ГРУБО ПЕКАРСЬКІ НЕНАЖОРИ

Веланд, Онт.

На 1 червня мав тут місце такий випадок:

2 безробітні, що прибули баче-карою з Торонто, відвідали одну хорватську компанію пекарню в тій цілі, щоб дістати кусник хліба і заспокоїти свій голод. Прийшли вони до пекарні й попросили пекарів, що разом є і власниками пекарні, щоб ті дали їм хліба, бо вони голодні. Пекарі по грубіянськи відмовили їм, що у них хліба задрало немає, а тільки за гроші. Голодні відказали їм з жалем, що у них грошей немає апалатити. Тоді пекарі відрубали грубо: — Нема грошей, нема хліба.

Голод безробітних не дозволив вийти з пекарні й зачинити повні реки хліба, що був готовий для захланних власників на бізнес. Їх вказала зієть і жаль на таке відношення. Вони рішилися в ту ж хвилину перервати свій голод. Вони взяли хліб без дозволу, стали на місці такти та й їли.

Негідні компанії не встигали губити совісті і за один фунтовий хліб покидали чіфа поліції. Невно були тої думки, що панський оборонець і сторож публічного порядку постріляв отих голодних за пару

шених шкірки хліба. Чіф на алярмовий шоклик з'явився. Ідуць туди, їм можливо думав, що це не зати як буде добач. Великого страху мабуть нагнали на нього пекарі по телефону.

Увійшовши в пекарню, він побачив перед собою дві людські зморені голодом постаті. Живі мерці, окутані в подерте лахміття, додали речу фунтовий хліба. Чіф поліції, дивлячись на них, почав їх протоколувати.

— Хто ви такі?  
— Ми голодні безробітні, прийшли питати хліба, щоб їсти — відповіли вони.  
— Чи ви просили, щоб не кар вам дав хліба?

— Так, ми просили, але вони відповіли нам, що нема грошей, нема хліба — тоді ми хліб взяли самі і такі тут зіли. Ми не боїмося і не тікаємо, заявили вони.

Чіф поліції, оглянувши ще раз голодні жертви свого господаря-капіталу, подумав певно про цей славний "проспериті", де одні наживаються, а тисячі сохнуть і гинуть з голоду та нужди. Згадав може про всі ті статки, нагромаджені робітничими мозолями і кров'ю для кучки паразитів, що між дру-

гими і його заставили охороняти. Серйозність його опустила й він подав голодним ще по бохонцеві хліба, а пекарям захланним сказав:

— Ви повинні встидатися, а три центи, що коштує хліб, рапортувати до поліції, витрачати час та уживати до цього телефону.

Пекарі оці самі донедавна бу-

ли простими робітниками, ними ще й зараз є, але вони вже забули, що капітал допоможе їм також опинитися в рядах тих, яким вони сьогодні жалують кусник сухого хліба. Більші паразити дрібних легко забуваються і така судба зустріне ще наших гресерників і пекарів у Веланд.

Безробітний.

## В НАС НЕМАЄ ЮНІ, МАЙНОВЛАСНИКИ РОБЛЯТЬ З НАМИ, ЩО САМІ ЗАХОЧУТЬ

Тейлортон, Саск.

В околиці Естеван і Білфайт є 6 майнів. Поміж майнерами там немає ніякої юні, майновласники роблять з робітниками, що самі захочуть. Наприклад, в одній майні, Гудсон Бей, то вже зірвали заробітну плату до найнижшого урівня, робітники ні словом не зговорили проти зриву плати, а ще більше побоюються прогнання від праці.

В отій самій майні було кількох робітників, що належали до РЗТ. Їх відправили від праці, ще й бос залив, що він їх не хоче більше бачити на тих пропертах.

Менеджер примушує робітників усе купувати в сторі й переплачувати. Коли приїдуть сюди фермери й спробують на поштову танше мясо, а затримують коло будь-якої хати, їх борються заставити панів дати працю безробітним або повне втримання. Не просьбою та "прійдіте поклоніться", а гаслом: віддайте награне!

Лопушанський.

Хоч усі майни належать до різних компаній, усі вони об'єдналися у наступі на заробітну плату робітників і злиденне вижолодження руху. Якось недавно трапився тут такий випадок:

Один робітник, що належить до робітничої організації, зі-

став звільнений від праці в майні у Тейлортон, що є віддалена від майни Гудсон Бей на пів милі. Той робітник прийшов до Гудсон Бей майни і його приймав бос до праці. Ледви попрацював він пару днів, хтось доніс босові, що він "бильшовик" і бос зажадав, щоб він приніс посвідку від боса з Тейлортон, що він не є бильшовик, тоді працювати дасть в його. Отой робітник дістав таку посвідку від боса й працює надалі.

Оті компанійні наймити заважились цілком здавити робітничий рух у цій околиці. Вони навіть звертають вже увагу, хто читає робітничу пресу, ходять на підприємства до Укр. Роб. Дому.

В Тейлортон є чимало англійських майнерів, їм теж зривають зарплату, а вони мовчать, як інші робітники. Вони ще й відправляють компанію, що вона "брок" і не може більше платити. Оті робітники з приходом літа тільки й знають, що грати в фут бол, чи бейсбол. Від класової боротьби стоять усі далеко. Усе те бачуть майновласники і арештують заробітну платню, затягують щораз більшу петлю на робітників. Отой зрив заробітної плати і злиденне положення майнерів мусить заставити їх зорганізувати юнію й боротьбою повстати проти визиску.

Майнер.

## В НАС ДОМУ НЕМАЄ. МИ ХОЧЕМО ЇСТИ — ЗАГОВОРИЛИ БЕЗРОБІТНІ ДО ЧІФА ПОЛІЦІЇ

Саскатун, Саск.

Понад тисяча безробітних вирушили на першому червня на Маркет Сквер, до гнізда "батьків" міста Саскатуну. Безробітні поставили домагаючі праці або повного втримання. До першої години нічого ходили демонстрації вулицями міста. Чіф поліції вилася безробітних додому, бо вже час спати, але вони йому відповіли:

— Наш дім є зараз ривер бенк. І нам однаково бути на вулиці, чи над ривером. В нас нічого дому немає. Ми хочемо їсти.

Після того на другий день почали реєструвати безробітних самітих, незаробити. Отим зареєстрованим безробітним почали видавати картки на їду до солдешини армії. Ті картки видавано на ситі емпломент офісі під присягою (бібляю треба було цілувати), що безробітні всю працю сказав при реєстрації: як довго в Канаді, чи в горожанні, як довго в Саскескві, як довго в місті, чи багато заробив грошей минулого року і т. д.

Отже, з тою карткою виласи до солдешини армії на "фід": рано від 8 до 9 год. "дають" їдї авіє (смердінї чорної), два окраски хліба і чаю (наче гноїлка). Пополудни від 4 до 5 дають "димер": два кусні хліба і

суп (вода), в якій варено грешки мюрки, мабуть на те, щоб не виглядало на чисту воду.

Щобі полаталося одне "добре" яйце, треба збити від 6 до 12 штук. Часом і курятко можна напратити в йому. Хто його там вгріє, знає хіба солдешини армії.

За це солдешини беруть гроші з міської каси, а живлять ось так людей.

Чи не краще було б, щоб дістав кожний безробітний тикет і їв, де захоче: в ресторани, чи в приватній хаті? Багато робітників не їдять того гною, бо в ніякому разі не можливо його їсти, а гроші солдешини армії бере.

Те ж саме з приміщенням. Безробітні мусять спати над водою, в той час, як в місті стоїть багато будинок порожніх. З отих будинок "батьки" міста вигнали людей за текс.

На підготовчому масовому вічу 5 червня на Маркет Сквер було кола тисячу безробітних, які слухали промов майже до одинадцяті години вночі від 7.30 год.

На цьому вічу промови закликали організуватися у революційні робітничі організації, які ведуть безробітних прямим шляхом в боротьбу з волюгою за краще життя.

І. Р.

## ПРОВІНЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД Є БЕЗПОРАДНИЙ — ЗАЯВИВ КОМІШІНЕР ПРАЦІ БЕЗРОБІТНИМ

Келгари, Алта.

Злидні примушують безробітних до всяких можливих акцій, щоб лише поліпшити своє положення.

Взнавши, що 4 червня прибуде до Келгарі провінційний комішнінер праці, Сметен, Товариство Безробітних видало заклики до всіх безробітних, щоб прийшли на демонстрацію того дня в 10 годині ранком.

На 4 червня безробітних зібралося колом вісімсот й виласи свою делегацію, щоб предложити свої негідні домагання комішнінеру праці. Не пройшло багато часу, як делегація повернула без нічого, бо комішнінер чомусь то не прибув, а прибув аж в 2 годині пополудні. Робітники рішили айтись пополудні в 2.30 годині.

Повернула делегація. Тов. О'Соліван, один з делегації виступив зі звітом. Він оповів, що комішнінер заявив таке:

— Провінційальний уряд є безпорадний. Це справа мініштри урєв свій дорібок, що ліпшати свою хатину, на яку працювали довгі роки.

І. К.—чук.

## 1-ША КОНФЕРЕНЦІЯ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВИЗВОЛЬНОМУ РУХОВІ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

відбудуватиметься 18-го липня 1931 року в салі Укр. Роб. Дому у Вінніпегу на розі вулиць Причард і Мек'гегор.

Тимчасова Керуюча Рада Товариства Визвольного Руху на Західній Україні повідомляє відділи й гуртки ТОДОВИРНАЗУ про ПЕРШУ КОНФЕРЕНЦІЮ цього ж Товариства, що відбудеться на 18 липня рано в салі Укр. Роб. Дому у Вінніпегу.

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ ТОДОВИРНАЗУ:

1. Відкриття конференції.
2. Вибір верифікаційної комісії; провірення уповноважень делегатів і звіт комісії.
3. Вибір президії й секретаріату конференції.
4. Вибір комісії: статутувої, контрольної, резолюційної, політично-освітньої, культурно-мистецької, спортивної, по питанню допомоги визвольному рухові на Західній Україні, по питанню економічної й політичної боротьби робітничої класи в Канаді.
5. Політичний і організаційний звіт Тимчасової Керуючої Ради.
6. Доповідь про становище революційного визвольного руху на Західній Україні й завдання українських робітників та фермерів в Канаді у відношенні до нього.
7. Доповідь про економічну й політичну боротьбу канадської робітничої класи та участь в ній масових мовних організацій.
8. Звіти комісії і ухвали резолюцій.
9. Вибір Керуючої Ради.
10. Закриття конференції.

Програма охоплює усі важливі питання, що тісно в'яжуться з програмовою працею Товариства Допомоги Визвольному Рухові на Західній Україні. Питання допомоги визвольному рухові на Західній Україні, економічної й політичної боротьби робітничої класи в Канаді, праця в політично-освітній, культурно-мистецькій і спортивній діяльності — усе це вимагає основитого чіткого висвітлення на Конференції ТОДОВИРНАЗУ та впливання праці на майбутнє.

Перша Конференція Товариства Допомоги Визвольному Рухові на Західній Україні мусить застати усе членство готовим дати відповідь на поставлені повищі питання в програмі Конференції. Треба, щоб за оці питання заговорили усі, що знаходяться в рядах ТОДОВИРНАЗУ. Керуючі ради гуртків і відділів ТОДОВИРНАЗУ повинні зараз же скликати надзвичайні збори усього членства на місцях. На цих зборах треба познайомитись ближче з програмою Конференції ТОДОВИРНАЗУ, спільно застановитись над тими питаннями й дати на них відповідь в пресі ще перед тією Конференцією.

За Тимчасову Керуючу Раду ТОДОВИРНАЗУ:

М. Кадияк, голова.

Н. Ліщинський, секр.

## ЩЕ СЬОГОДНЯ ЗАСТАВЛЯЮТЬ БЕЗРОБІТНИХ ВІДРОБЛЯТИ РЕЛІФ, ЩО ДІСТАВАЛИ ЗІМОЮ

Сідні, Н. С.

У нас в Сідні, багато думають, що тут немає кризи й всі роблять. І я самій думаю, що в Сідні мусить бути добре, бо кілька я не читав з різних містечесвий дописі до "УРВ", всюди загадують про кризу про страшно безробіття, а зі Сідні ніколи ніхто не загадував, хоч тут криза опанувала трудящих таксамо, як по цілій Канаді.

Приймав я до цієї місцевості з надією дістати роботу. Та замість дістати роботу, я вписав вже сім місяців і тепер навіть немаю жадної надії дістати будьяке заняття.

Правда, є тут велика фабрика, де колись робило кілька тисяч робітників. Тепер та фабрика не працює повним рухом. Багато робітників відправлено з праці, а ті, що лишилися на якійсь час при праці, роблять тільки по одній-дві-три шифти на тиждень.

Цеголяни цього року навіть ще не починали робити. Ті робітники, що робили в цеголяни, знаходяться тепер без всяких засредств до життя і без жадної надії на краще майбутнє.

Треба ще згадати, як в ситі гол відходять робота. В ситі гол працює зараз маленька горстка робітників коло компанії ровів на пайни і також в кон-трактора коло цементовання дороги. Переважають роблять ті, що мають родину і то працюють недовго, лише по дві неділі, а відтак зістають звільнені і знов беруть свіжих робітників.

Ситі інженер каже, що так буде ціле літо, бо тут є багато безробітних і вони хочуть дати кожному підробітницю. Яке ж то "підробітниця" за дві неділі і ще за таку мізерну платню, як 35 ц. на годину.

Та це не все. Тут в зимі діставали деякі реліф, хто з них дістав роботу, мусить відробляти. Таким обтяжують по 50ц. на день з їхньої заробітної плати. Отже, за тих два тижні праці мусить ще сплатити трохи за реліф, трохи за пуд теке тільки по одній-дві-три шифти на тиждень.

В. Тригук.

## ВІПАВ ЖЕРТВОЮ КАПІТАЛІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ВИЗІСКУ

Реймюр, Саск.

Тут коло Реймюр 12 миль на полудне фермер Бечелєв покінчив самий зі своїм злидненням життям. Підірав собі горло й обвіннувся у кенєс коло байндера. Його сусід застав майже неспитомого й забрали його до шпиталю божевілляних. Оце один з багатьох випадків самогубства тих, що їх заморює капіталістичная класа.

Возьмім життя бідняцького фермера. Один дозир авіє 5 центів, фунт масла 10 центів, а 4 хліби 25 центів. І чи можуть незможні фермери вижити у цей час важкої економічної кризи, що її спричинила капіталістичная класа? Певно, що ні! Однак, і робітники, і незможні фар-

мери не поліпшать своїх умови життя тим, що самі на себе будуть накладати руки і передчасно гинути. Хто так робить, то впаде втяке від класової боротьби, боїться її. Того й хоче лише класа визискувачів, щоб робітники самі себе винищували. Та свідомий робітник і незможний фермер не накладе самий на своє життя руки, а шляхом класових боїв змагається до кращого майбутнього.

Н. Алексієвич.

Стараним відділу ТУРФДІМ у Медисін Гет-Алта, устроївся в неділю, дня 14 червня ц. р. о год. 1 пополудні ВЕЛИКИЙ ПІКНИК. На його запрошення робітників і робітниць із міста та околиць. Новозформований пікніком притоготили багату спортову програму. Нагороди в змаганнях, здорові перекуски і холодні напінки та багато інших несподіванок, які певно вдоволять найбіднішого чоловіка. Приколять самі й краще знайомих на пікнік.

Пікніком.